

Tillögur stjórnar Frjálsa lífeyrissjóðsins um breytingar á samþykktum sjóðsins lagðar fyrir ársfund 26. maí 2016

Viðbótartillögur við samþykktirnar eru auðkenndar með rauðu letri og undirstrikun og sá texti sem lagt er til að verði eytt, er auðkenndur með rauðu letri og yfirstrikun.

Samþykktir Frjálsa lífeyrissjóðsins

9. Iðgjald

9.1. Iðgjald til Frjálsa lífeyrissjóðsins er frjálst en ~~æð~~ lágmarksiðgjaldi (nú 12%) er tilgreint í sbr. 2. gr. laga nr. 129/1997, sbr. þó V. bráðabirgðarákvæði laga nr. 129/1997, sbr. lög nr. 167/2006. Iðgjald til lágmarkstryggingaverndar ræðst af vali sjóðfélaga skv. grein 8.2.

Erfanlega leiðin. 3,40% í samtryggingu og 6,55% í bundna séreign.

Frjálsa leiðin. 7,95% í samtryggingu.

Tryggingaleiðin. 12% í samtryggingu.

Lágmarkstryggingavernd miðast við að innborgun hefjist við 25 ára aldur.

Um greinina

Lágmarksiðgjaldið er lögbundið. Lagt er til að ákvæðinu verði breytt þannig að ekki muni þurfa að breyta samþykktunum ef til lagabreytingar kemur hvað þetta varðar.

9.11. Öllum innborgunum launagreiðenda, hvort heldur sem þær berast með nýrri skilgrein eða öðrum hætti, skal ráðstafa til greiðslu elstu ógreiddra iðgjalda og vanskilavaxta launagreiðenda og skapa réttindi samkvæmt því. ~~Stjórn~~ Sjóðnum er þó heimilt að víkja frá þessari reglu í því tilfalli þegar hafin hefur verið formleg innheimta iðgjalda í vanskilum sbr. grein 9.9. fyrir ákveðið tímabil og fullnægjandi trygging hefur fengist fyrir greiðslu iðgjalda, vanskilavaxta og innheimtukostnaðar vegna þess tímabils. Ennfremur ef lög kveða á um annað samanber meðferð mála á greiðslustöðvunartímabili launagreiðenda. Skilgrein telst ógreidd þar til innborgun nægir til fullrar greiðslu skilgreinarinnar og áfallinna vanskilavaxta á hana.

Um greinina

Ástæður þess að lagðar eru til breytingar á samþykktum sjóðsins að því er varðar hlutverk stjórnar eru aðallega þær að eðlilegt þykir að samþykktir endurspegli raunverulega framkvæmd hjá lífeyrissjóðnum, þannig að þar sem í samþykktum er kveðið á um að stjórn sjóðs skuli hafa tiltekið hlutverk þá skuli það vera stjórnin sem sinnir því. Víða í samþykktum sjóðsins er vísað til stjórnar varðandi tiltekin hlutverk

hennar án þess þó að um sé að ræða hlutverk sem hún sinnir að jafnaði. Er því lagt til að samþykktum verði breytt hvað þetta varðar.

10. Ellilífeyrir

10.2. Sjóðfélagi sem valið hefur Frjálsu leiðina getur flýtt töku ellilífeyris úr tryggingadeild fram til 60 ára aldurs eða frestað fram til 75 ára aldurs og sjóðfélagi sem hefur valið Tryggingaleiðina getur flýtt töku ellilífeyris úr tryggingadeild fram til 60 ára aldurs eða frestað fram til 72 ára aldurs. Í báðum samtryggingarleiðum lækkar eða hækkar fjárhæð mánaðarlegs ellilífeyris sbr. töflu T2. Sjóðfélagi sem valið hefur Erfanlegu leiðina getur flýtt töku ellilífeyris úr bundinni séreign til 60 ára aldurs eða frestað fram til 85 ára aldurs. Hafi sjóðfélagi ekki sótt um greiðslu ellilífeyris þegar viðmiðunaráldri er náð skv. gr. 10.1. skal litið svo á að sjóðfélagi hafi kosið að fresta töku ellilífeyris.

Um greinina

Lagt er til að frestun á útgreiðslu ellilífeyris úr bundinni séreign verði heimil í Erfanlegu leiðinni með sambærilegum hætti og úr samtryggingu í Frjálsu leiðinni og Tryggingaleiðinni. Samkvæmt lögum nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða, með síðari breytingum, er lífeyrissjóðum heimilt að gefa sjóðfélögum kost á að fresta eða flýta töku ellilífeyris samkvæmt nánari ákvæðum í samþykktum. Samkvæmt samþykktum Frjálsa lífeyrissjóðsins er sjóðfélögum heimilt að fresta eða flýta töku ellilífeyris. Til frekari skýringar varðandi frestun á töku ellilífeyris er lagt til að bætt verði við grein 10.2. að hafi sjóðfélagi ekki sótt um greiðslu ellilífeyris þegar viðmiðunaráldri er náð skv. gr. 10.1. skuli litið svo á að sjóðfélagi hafi kosið að fresta töku ellilífeyris.

11. Örorkulífeyrir

11.5. Örorkumatið skal vera læknisfræðilegt og fyrstu tvö árin miða við vanhæfni sjóðfélaga til að gegna því starfi sem hann gegndi er hann varð öryrki og hefur menntun eða reynslu til að gegna. Að því tímabili loknu skal orkutap metið á ný með tilliti til vanhæfni sjóðfélaga til almennra starfa, nýrra upplýsinga um heilsufar og störf og árangurs af endurhæfingu. ~~Orkutap skal síðan endurmetið eftir því sem stjórn sjóðsins telur ástæðu til.~~

Um greinina

Sá málsliður sem lagt er til að tekinn verði út er endurtekning á því sem kemur fram í gr. 11.7.

11.7. Örorkuna skal meta eigi sjaldnar en á tveggja ára fresti eða oftár ef óskir þess efnis liggja fyrir af hálfu sjóðsins eða af hálfu örorkulífeyrisþegans. ~~Stjórn sjóðsins~~ skal lækka eða fella niður örorkulífeyri þeirra öryrkja sem fá starfsorku sína aftur að nokkru eða öllu leyti. Sömu leiðis ber sjóðnum henni að hækka örorkulífeyrinn, ef örorkan vex til muna og án sjálfskaparvita frá því sem hún var metin við fyrri ákvarðanir.

Um greinina

Sjá rökstuðning við breytingu á grein 9.11.

11.8. Aldrei skal samanlagður örorku- og barnalífeyrir vera hærri en sem nemur þeim tekjumissi sem sjóðfélaginn hefur orðið fyrir vegna örorkunnar, metið samkvæmt ákvæðum þessarar greinar. Við mat á tekjumissi er tekið tillit til atvinnutekna, lífeyris- og bótagreiðslna frá almannatryggingum og öðrum lífeyrissjóðum svo og kjarasamningsbundinna tryggingabóta sem sjóðfélaginn nýtur vegna örorkunnar. Því til sönnunar getur ~~stjórn~~ sjóðurinn ~~sins~~ krafist vottorða frá skattstofu, vinnuveitanda o.s.frv. Til mats á því hvort tekjuskerðing hafi orðið vegna örorkunnar skal nota sem viðmiðunartekjur meðaltal tekna sjóðfélagsins síðustu þrjú almanaksár fyrir orkutapið verðbætt til úrskurðardags. Reynist þriggja ára meðaltal sjóðfélagsins óhagstætt vegna t.d. sjúkdóma eða atvinnuleysis er heimilt að leggja til grundvallar meðaltal átta almanaksára fyrir orkutapið og sleppa því almanaksári sem lakast er sem og því almanaksári sem hagstæðast er. Hafi sjóðfélagi greitt iðgjöld í skemmri tíma en átta ár fyrir orkutapið skal reikna út frá viðkomandi árafjölda. Viðmiðunartekjurnar taka breytingum frá úrskurðardegi í samræmi við breytingar sem verða á launavísitölu. Að sama skapi er ~~stjórn~~-sjóðnum ~~sins~~ heimilt að líta fram hjá einstökum greiðslum á viðmiðunartímabilinu sem eru ekki hluti af almennum launagreiðslum. Með því er til að mynda vísað til eingreiðslna vegna starfslokasamninga eða annarra greiðslna sem víkja verulega frá fjárhæð þeirra greiðslna sem eru grundvöllur iðgjaldsgreiðslna til sjóðsins á viðmiðunartímabilinu. Í slíkum tilfellum skal heimilt að líta til allt að fimm ára fyrir orkutapið.

Um greinina

Sjá rökstuðning við breytingu á grein 9.11.

11.10. Skylt er sjóðfélaga sem sækir um örorkulífeyri úr sjóðnum eða nýtur hans að láta ~~stjórn~~-sjóðnum ~~sins~~ í té allar upplýsingar um heilsufar sitt og atvinnutekjur sem nauðsynlegar eru til þess að dæma um rétt hans til örorkulífeyris og ef nauðsynlegt er, gangast undir læknisskoðun hjá trúnaðarlækni sjóðsins. Berist ekki fullnægjandi gögn og upplýsingar frá sjóðfélaga og hann sinnir ekki tilmælum sjóðsins þar að lútandi skal umsókn hans vísað frá. Þá er örorkulífeyrisþegum skylt að upplýsa sjóðinn um breytingar á högum sínum að því marki sem þær kunna að hafa áhrif á rétt til greiðslu örorkulífeyris eða fjárhæð hans, svo sem er varðar heilsufar eða tekjur.

Um greinina

Sjá rökstuðning við breytingu á grein 9.11.

15. Skipting réttinda og inneignar-á milli sjóðfélaga og maka

15.2. Á grundvelli samkomulags rétthafa og maka hans getur rétthafi ákveðið að inneign hans skuli allt að hálfu renna til að mynda sjálfstæða inneign fyrir maka hans eða fyrrverandi maka og lækkar þá inneign rétthafans sem því nemur. Samkomulag þetta skal eftir því sem við á ná til inneignar í séreignardeildum eða séreignarsjóðum og fela í sér gagnkvæma og jafna skiptingu inneignar beggja aðila meðan hjúskapur eða sambúð hefur staðið eða stendur. Rétthafa er óheimilt að framselja, veðsetja eða á annan hátt ráðstafa innstæðu eða réttindum skv. samningi um viðbótartryggingavernd eða lífeyrisréttindi í séreign við Frjálsa lífeyrissjóðinn, sbr. 8. gr. laga nr. 129/1997, nema með samkomulagi skv. 1.-3. tl. 3. mgr. 14. gr. sömu laga.

Um greinina

Heimildir til skiptingar séreignar eru lögbundnar. Lagt er til að samþykktarákvæðinu verði breytt á þann veg að vísað verði til lagaheimildarinnar í stað þess að útlista þær leiðir sem eru tækar.

16. Tilhögun lífeyrisgreiðslna

16.2. Lífeyrir greiðist úr tryggingadeild og bundinni séreign mánaðarlega eftirá. Fyrst fyrir næsta mánuð er lífeyrisréttur myndaðist og síðasta sinn fyrir þann mánuð er réttur til lífeyris fellur úr gildi. Ellilífeyrir greiðist frá og með næsta mánuði eftir að umsókn berst sjóðnum. Þó er sjóðnum heimilt að greiða ellilífeyri úr bundinni séreign í sama mánuði og umsókn berst sjóðnum. ~~Þerist umsókn um ellilífeyri eftir að hámarksaldri er náð, sbr. gr. 10.2., er heimilt að greiða ellilífeyri aftur í tímann til hámarksaldurs.~~ Þegar hámarksaldri er náð skv. gr. 10.2. skal sjóðurinn hefja greiðslu ellilífeyris vegna næsta mánaðar þar á eftir, enda hafi sjóðurinn nauðsynlegar upplýsingar þar að lútandi. Aldrei skal ~~sjóðnum~~ ~~sjóðstjórn~~ skylt að úrskurða lífeyri lengra aftur í tímann en fjögur ár sem reiknast frá byrjun mánaðar er umsókn berst sjóðnum. Nemi áunnin réttindi til ellilífeyris minna en 1.500 kr. á mánuði, og ekki er um sameiningu við önnur réttindi að ræða, er sjóðnum heimilt að greiða lífeyrisþega í einu lagi þá upphæð sem svarar til tryggingafræðilegs virðis lífeyrisréttarins, óski hann þess. Upphæðin uppfærast ~~árlega-mánaðarlega~~ í hlutfalli við breytingu á vísitölu neysluverðs til verðtryggingar miðað við grunnvísitöluna 230. Ef bundin séreign sjóðfélaga er lægri en 500.000 kr. er sjóðfélaga heimilt að fá hana greidda út í heilu lagi. Upphæðin uppfærast árlega í hlutfalli við breytingu á vísitölu neysluverðs miðað við grunnvísitölu 173,5 stig.

Um greinina

Lagt er til að heimilað verði að greiða ellilífeyri úr bundinni séreign í sama mánuði og umsókn berst sjóðnum en ekki skilyrðislaust í næsta mánuði. Ef umsókn berst nægjanlega snemma í mánuði þá er mögulegt að það náist að greiða út ellilífeyri úr bundinni séreign í lok sama mánaðar. Ástæðan er sú að úrskurður ellilífeyris úr bundinni séreign er í mörgum tilvikum einfaldari en úrskurður ellilífeyris úr í tryggingadeild.

Samkvæmt breytingatillögunni er lagt til að hafi sjóðfélagi ekki sótt um greiðslu ellilífeyris þegar hámarksaldri skv. gr. 10.2. er náð skuli samt sem áður hefja greiðslu ellilífeyris. Eins og fram kemur í ákvæðinu er lífeyrir úr tryggingadeild og bundinni séreign greiddur mánaðarlega eftirá. Jafnframt er áskilið að sjóðurinn hafi nauðsynlegar upplýsingar en í framkvæmd þarf sjóðurinn að fá upplýsingar frá sjóðfélaga um reikningsnúmer o.þ.h. vegna greiðslu lífeyris. Í grein 10.2. er m.a. kveðið á um til hvaða aldurs sjóðfélagi getur frestað töku ellilífeyris og í töflu T2 er m.a. tekið fram hvernig tiltekin frestun lífeyristöku hefur áhrif til hækkunar á fjárhæð lífeyris, en einungis til þess hámarksaldurs sem hægt er að fresta töku ellilífeyris til. Hafi sjóðfélagi ekki sótt um greiðslu ellilífeyris þegar hámarksaldri er náð er engu að síður gert ráð fyrir greiðslu ellilífeyris enda ekki hægt að fresta töku hans lengur með áhrifum til hækkunar í samræmi við samþykktir sjóðsins. Þá er lagt til að felld verði út setningin um að berist umsókn um ellilífeyri eftir að hámarksaldri er náð, sbr. gr. 10.2. sé heimilt að greiða ellilífeyri aftur í tímann til hámarksaldurs. Talið er óþarfi að hafa slíkt ákvæði inni en eftir sem áður væri slíkt heimilt ef slíkar aðstæður kæmu upp, sbr. meðal annars með hliðsjón af túlkun Fjármálaeftirlitsins varðandi heimild lífeyrissjóða til greiðslu afturvirkra lífeyrisgreiðslna. Aldrei er þó skylt að úrskurða lífeyri lengra aftur í tímann en fjögur ár.

Þá er lagt til að þau réttindi sem heimilt er að greiða út í heilu lagi uppfærast mánaðarlega í hlutfalli við breytingu á vísitölu neysluverðs til verðtryggingar til samræmis við ákvæði í Samkomulagi um samskipti lífeyrissjóða.